

АУДИТ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Анотація. Розглянуто фактори, які впливають на сучасний стан аудиту в Україні. Розкрито перспективи розвитку аудиту в Україні.

Аннотация. Рассмотрены факторы, влияющие на современное состояние аудита в Украине. Раскрыты перспективы развития аудита в Украине.

Annotation. The factors affecting the present state of audit in Ukraine have been regarded. Audit prospects in Ukraine are disclosed.

Ключові слова: аудит, стан аудиту, перспективи розвитку аудиту, Аудиторська палата України.

У світі аудиторські фірми займають достатньо вигідну позицію. Так, виконуючи своє завдання, вони приносять користь фінансово-кредитним установам, органам державного регулювання і контролю (податковим органам, фонду державного майна, органами державної статистики та іншим). Однак в Україні сьогодні ситуація на ринку аудиторських послуг досить складна, тому дослідження сучасного стану та перспектив розвитку аудиту є актуальним.

Метою даного дослідження є обґрунтування стану ринку аудиторських послуг в Україні та перспектив його розвитку. Для досягнення мети були поставлені такі завдання: проаналізувати існуючі умови розвитку аудиту в Україні; виявити негативні фактори, які перешкоджають розвитку аудиту в Україні; розробити шляхи вирішення існуючих проблем аудиту в Україні та окреслити можливі перспективи розвитку останнього.

Перш за все, слід відмітити користь роботи аудиторів для державних контролюючих органів. Якщо державні органи у своїх перевірках будуть спиратися на звіти аудиторів, то для перевірок останніх потрібно буде менше часу та сил. Що і сталося після впровадження Нідерландського досвіду та підписання Генеральної угоди про співробітництво та взаємодію між Аудиторською палатою України та Державною податковою службою України [1]. Виходячи з цього, незалежна перевірка сприяє не тільки економії коштів держбюджету за рахунок скорочення штату державних контролюючих органів, а й додатковим надходження коштів до бюджету у вигляді податків, які сплачують аудиторські фірми [2].

По-друге, результати аудиторських перевірок корисні банківським та кредитним установам. Вони, у свою чергу, спираючись на висновок аудитора, мають впевненість і значну економію коштів при проведенні аналізу платоспроможності, фінансового та майнового стану підприємства тощо.

По-третє, аудитори є ніби радниками в оптимізації роботи підприємства, його підрозділів, ведення бухгалтерського обліку, вони надають практичні поради та методичні рекомендації своїм клієнтам. Їх у своїх інтересах можуть використати власники підприємства, управлінський персонал (менеджери, керівники підрозділів), робітники і службовці.

Отже, при проведенні аудиту необхідність у багаторазовості перевірок однієї та тієї самої інформації відпадає. Ось чому урядами багатьох країн світу широко використовуються аудиторські послуги [3].

Щодо тенденцій, що мають місце як у світі, так і в Україні, кількість аудиторів у цілому збільшується, що обумовлює посилення конкуренції на ринку аудиторських послуг. Цей фактор виступає позитивним, бо призводить до підвищення якості аудиту. Однак поряд із цим є і негативна тенденція: ті, хто не змогли досягти успіху, все рівно залишаються, але залишаються "формальними" аудиторами [4].

До того ж головними суб'єктами на ринку аудиторських послуг в Україні є іноземні компанії (Ernst and Young (Британія); PricewaterhouseCoopers (Англія); KPMG (США); Deloitte and Touch (Великобританія)), які мають довіру іноземних партнерів, використовують передові методики та технології. Як наслідок – більша та найцікавіша для вітчизняних аудиторів частина ринку аудиторських послуг України належить саме цій "Великій четвірці".

На жаль, окрім цього негативного фактора, що стримує розвиток аудиту в Україні, є ще ряд факторів, які негативно впливають на стан вітчизняного аудиту, а саме: недостатня кількість якісних кваліфікованих кадрів; брак досвіду діяльності національних спеціалістів; недостатня комп'ютеризація аудиту; наявність формальних аудиторів; недостатня кількість СПД середнього класу (основних замовників аудиторських послуг); застосування неадаптованого до українських реалій нормативного та методичного забезпечення; нестабільність законодавства в Україні; недостатня підтримка з боку держави вітчизняних аудиторських компаній на ринку.

Тому останнім часом у багатьох вітчизняних аудиторських фірмах головними джерелом прибутку є надходження не від аудиторських перевірок, а від надання супутніх аудиту послуг, таких, як: консалтинг, бухгалтерський аутсорсінг та інше. До того ж, ціни на них суттєво знижені.

Поряд із наведеними негативними факторами, що стримують розвиток аудиту в Україні, цікавим фактом залишається середній рівень рентабельності діяльності вітчизняних фірм, який приблизно складає 25 %, у той час як в іноземних аудиторських фірмах – 44 % [5].

Отже, для покращення та прискорення розвитку вітчизняних аудиторських фірм та аудиту в цілому, необхідно: підвищувати рівень підготовки аудиторів; сприяти розвитку інвестицій в інтелектуальний капітал [6], комп'ютеризації аудиту; застосовувати страхування професійної відповідальності аудитора перед клієнтом.

Наведені рекомендації слід підсилити ще й діями з боку держави, а саме: забезпечити законодавчу стабільність; підтримку середніх підприємців у розвитку; адаптацію нормативного та методичного забезпечення до вітчизняних реалій; забезпечити підтримку у формуванні великих національних аудиторських кампаній на ринку аудиторських послуг; упроваджувати міжнародні системи контролю якості аудиторських послуг у роботу аудиторів та Аудиторської палати України; враховувати результати аудиторських перевірок іншими суб'єктами державного фінансового контролю.

Наук. керівн. Кривоцова Т. О.

Література: 1. Новини власна справа [Електронний ресурс] / Варшавський Роман. – Режим доступу : <http://vlasnasprava.info/news>. 2. Вісник податкової служби [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.visnuk.com.ua/article>. 3. Блог журналу "корреспондент": Ross Rogers [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://blogs.korrespondent.net>. 4. Рябцева Я. Г. Правове регулювання аудиту в Україні [Електронний ресурс] / Я. Г. Рябцева. – Режим доступу : <http://blog.ubr.ua/praktika-biznesa>. 5. Блог маркетингових досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://poglyad.com/blog/>. 6. Об АССА [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.acca.co.uk/ukraine/>.